

AİLEDE ATAERKİLLİK ÖLÇEĞİ: GEÇERLİK VE GÜVENİRLİK ÇALIŞMASI

Muazzez ÖZBEK

İstanbul Medeniyet Üniversitesi

Özet: Bu araştırmanın amacı Ailede Ataerkillik Algısı Ölçeği'ni geliştirmek geçerlik ve güvenilirliğini incelemektir. Araştırma 154'ü kadın, 52'si erkek olan toplam 206 birey üzerinde yürütülmüştür. Ölçeğin madde analizi için düzeltilmiş madde toplam korelasyon katsayıları hesaplanmıştır. Ölçeğin yapı geçerliği açımlayıcı faktör analizi, güvenilirliği Cronbach alfa iç tutarlılık güvenirlilik katsayısı ile incelenmiştir. Geçerlik ve güvenirlilik analizleri SPSS 20 paket programı ile yapılmıştır. Ailede Ataerkillik Algısı Ölçeği'nin yapı geçerliği için uygulanan açımlayıcı faktör analizi sonucunda toplam varyansın %37,34'ünü açıklayan, öz-değeri 4,85 olan tek boyutlu ve 13 maddeden oluşan bir ölçme aracı elde edilmiştir. Ölçeğin KMO örneklem uygunluk katsayısı .85 olarak bulunmuştur. Ölçeğin faktör yükleri .44 ile .74 arasında sıralanmaktadır. Cronbach alfa iç tutarlık güvenirlilik katsayısı .86 olarak bulunmuştur. Ölçeğin düzeltilmiş madde toplam korelasyon katsayıları .37 ile .65 arasında sıralanmaktadır. Bu sonuçlar Ailede Ataerkillik Algısı Ölçeği'nin geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı olduğunu göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Ailede Ataerkillik Algısı, Geçerlik, Güvenirlilik

Patriarchal Family Scale: The study of Validity and Reliability

Abstract: The aim of this study is to develop a scale which assess to spiritual coping in family. Also to examine the validity and the reliability of this scale is another aim of this study. The study was conducted on 206 people. Of the participants 154 were female and 52 were male. Patriarchal Family Scale is rated on a five point Likert-type. Structural validity of the scale was examined by exploratory factor analysis. Reliability of the Patriarchal Family Scale was examined by Cronbach alpha internal consistency reliability coefficient. Validity and reliability analyzes of the scale were performed with SPSS 20 package programs. The exploratory factor analysis demonstrated that the 13 items loaded on one factor and the amount of total variance explained by one factor was 37,34%. Factor loadings ranged from .44 to .74. Cronbach Alpha internal consistency coefficient was .86. Corrected item-total correlations

ranged between .37 and .65. These findings demonstrated that this scale may be used as a valid and reliable instrument.

Keywords: Patriarchal Family, Validity, Reliability

1.GİRİŞ

İnsanın aile içi görev ve sorumlulukları birçok noktada kültürel olmaktan öte evrensel bir içeriğe sahiptir. Son yıllarda aile yapısının değişime uğraması, aile içi rollerin de revize edilmesini gerekli kılmıştır. Modernizmin özellikle kadınlar üzerindeki özgürlük ve eşitlik etkisi, ataerkil aile yapısıyla çelişmektedir. Günümüzde sosyal ortamlarda kadınlara bazı haklar iade edilmesi gibi olumlu gelişmeler olsa da bu değişim, aile içi roller ve uyumda negatif etki oluşturmaktadır. Aile yapımızı temel taşlarını değiştirmeden, ataerkil aile yapısının revize edilmesi gerekmektedir. Bu araştırmanın amacı Ailede Ataerkillik Algısı Ölçeğini geliştirmek, geçerlik ve güvenilirliği incelenmektedir.

2.YÖNTEM

2.1.Çalışma Grubu: Çalışma yaşları 19 ile 69 arasında değişen, 154'ü kız, 52'si erkek olan toplam 206 kişi üzerinde yürütülmüştür.

2.2.Madde Havuzu: Ölçeğin geliştirilmesi sürecinde öncelikle 21 maddelik bir madde havuzu oluşturulmuş ve bu maddeler gramer, anlaşılabilirlik ve ailede ataerkillik algısını ölçüp ölçmediği noktalarında incelenmiş ve sonuçta 13 maddelik uygulama formu elde edilmiştir. Ailede Ataerkillik Algısı Ölçeği 1 “kesinlikle katılmıyorum” ve 5 “kesinlikle katılıyorum” şeklinde 5'li Likert tipi bir derecelendirmeye sahiptir. Denemelik form incelenmiş ve yazım ve alan uygunluğu açısından gerekli düzenlemeler yapılmıştır.

2.3.İşlem: Ölçeğin madde analizi için düzeltilmiş madde toplam korelasyon katsayıları hesaplanmıştır. Ölçeğin yapı geçerliği açımlayıcı faktör analizi, güvenilirliği Cronbach alfa iç tutarlılık güvenilirlik katsayısı ile incelenmiştir. Geçerlik ve güvenilirlik analizleri SPSS 20 paket programı ile yapılmıştır.

3.BULGULAR

3.1.Madde Analizi: Tablo 1'de Ailede Ataerkillik Algısı Ölçeği'ne ait düzeltilmiş madde toplam korelasyon katsayıları yer almaktadır. Tablo incelendiğinde ölçeğin düzeltilmiş madde toplam korelasyon katsayılarının .37 ile .65 arasında sıralandığı görülmektedir.

Tablo 1. Ailede Ataerkillik Algısı Ölçeği Düzeltilmiş Madde Toplam Korelasyon Katsayıları

Madde No	Düzeltilmiş madde toplam korelasyonu	Madde silindiğinde Cronbach alfa	Madde No	Düzeltilmiş madde toplam korelasyonu	Madde silindiğinde Cronbach alfa
1	,510	,848	8	,562	,844
2	,485	,849	9	,590	,843
3	,551	,845	10	,508	,848
4	,571	,844	11	,450	,851
5	,374	,856	12	,650	,839
6	,435	,853	13	,497	,849
7	,548	,845			

3.2. Yapı Geçerliği: Ailede Ataerkillik Algısı Ölçeği'nin yapı geçerliği için uygulanan açılımlayıcı faktör analizi sonucunda ölçeğin tek boyutlu bir yapı sergilediği görülmüştür. Bu analiz sonucunda toplam varyansın %37,34'ünü açıklayan, öz-değeri 4,85 olan tek boyutlu ve 13 maddeden oluşan bir ölçme aracı elde edilmiştir. Ölçeğin KMO örneklem uygunluk katsayısı .85 olarak bulunmuştur. Ölçeğin faktör yükleri 44 ile 74 arasında değişmektedir. Faktör yükleri Tablo 2'de yer almaktadır.

Tablo 2. Ailede Ataerkillik Algısı Ölçeği Faktör Yükleri

Madde no	Faktör Yüğü	Madde no	Faktör Yüğü
1	,584	8	,660
2	,575	9	,686
3	,636	10	,605
4	,651	11	,547
5	,444	12	,744
6	,530	13	,592
7	,633		

3.3. Güvenirlik: Ailede Ataerkillik Algısı Ölçeği'nin güvenirligi için Cronbach alfa iç tutarlık katsayısına bakılmıştır. Ölçeğin Cronbach alfa iç tutarlık güvenirlilik katsayısı .90 olarak bulunmuştur.

4. TARTIŞMA

Ölçeğin yapı geçerliği için açımlayıcı faktör analizi yapıldığında ölçeğin 11 maddeden oluşan tek boyutlu bir ölçme aracı olduğu ve faktörü yüklerinin .30 değerinin üzerinde olduğu görülmüştür. Bu nedenle ölçeğin yapı geçerliğinin sağlandığı söylenebilir (Büyüköztürk, 2004). Ancak gelecek araştırmalarda ailede ataerkillik algısı kavramıyla ilişkili ölçekler ile bu çalışmada geliştirilen ölçek arasındaki ilişkiler incelenerek ölçeğin uyum geçerliği araştırılabilir.

Ölçeğin güvenirlilik çalışması için Cronbach alfa iç tutarlık katsayısına bakılmış ve bu katsayının .70 ölçütünü sağladığı görülmüştür (Tezbaşaran, 1996). Bununla birlikte gelecek araştırmalarda ölçeğin test tekrar test güvenirligi incelenebilir. Son olarak ölçeğin düzeltilmiş madde toplam korelasyon katsayılarının .30 ve üzerinde olduğu saptanmıştır.

Ölçeğin geçerlik ve güvenirligine ait tüm bu bulgular incelendiğinde Ailede Ataerkillik Algısı Ölçeği'nin geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı olduğu ve konuyla ilgili yapılacak araştırmalarda kullanılabilceği söylenebilir.

KAYNAKÇA

BÜYÜKÖZTÜRK, Ş. (2004). Veri Analizi El Kitabı, Pegem A Yayıncılık, Ankara
TEZBAŞARAN, A. A. (1996). Likert Tipi Ölçek Geliştirme Kılavuzu, Türk Psikologlar Derneği Yayınları, Ankara